

Замок “Паланок”

Ірина Атландерова , Сергій

Береговий

Національний університет харчових технологій

Вступ. На південному заході сучасного Мукачева стоїть унікальний та славетний замок “Паланок”. Замок є цінною історичною та військово-архітектурною пам’яткою не лише Закарпаття, але й Європи. Паланок входить до п’ятірки найкращих амків такого типу, що збереглися у Європі.

Матеріали і методи. У дослідженні були використані загальнонаукові та спеціальні методи. Зокрема, метод аналізу та синтезу, метод теоретичного аналізу, методи історизму, об’єктивності, порівняння. Аналіз матеріалу було виконано шляхом його вивчення та накопичення.

Результати та обговорення. Замок розташований на горі вулканічного походження висотою 68 м і займає площу 13 930 кв. м. В 9-10 століттях територія Закарпаття належала до земель Київської Русі. В 11 столітті Угорське королівство захопило Закарпаття, саме цим періодом датуються перші письмові згадки про Мукачівський замок.

З 13 по 14 століття замок був власністю угорських королів династії Арпадовичів та королів династії Анжу. Він служив для охорони воєнно-стратегічних шляхів і мав постійний гарнізон. З 1396 по 1414 рік Мукачівським замком володів подільський князь Федір Коріятович з роду литовських князів Гедимінасів. З 1629 по 1711 рік Мукачівський замок належав сім’ї трансільванських князів династії Ракоці. У 1680 р. замок перейшов до вдови Ференца I Ракоці - княгині хорватського походження Ілони Зріні. З 1685 по 1688 р. вона мужньо обороняла замок під час найтривалішої з його облог (майже три роки), яку здійснили австрійські імператорські війська. Вся Європа стежила за подіями в Мукачеві. На початок 1688 року він був єдиним нескореним австрійцями пунктом Трансільванського князівства. Після безлічі марних спроб захопити замок австрійці пішли на обман - сфабрикували листа до захисників Паланку. Брехливе послання закликала захисників припинити оборону. Піддавшись обману, 15 січня 1688 року Ілона Зріні підписала акт про капітуляцію.

У 90-х роках 18 століття Паланок було перетворено на в’язницю. Він став однією з найбільш суворих політичних в’язниць Австро-Угорщини. Вже будучи в’язницею, замок пережив велику пожежу, під час якої повністю згоріли всі дерев’яні будівлі замку.

Висновки. Зараз Паланок - це відреставрована середньовічна фортеця. В ньому є історичний музей, картинна галерея з виставкою сучасних живописців, художній салон, виставка "Дерев’яні церкви Закарпаття" тощо.

Література

1. Замки і фортеці України (2007), видавництво "Балтія-Друк".

2. Мацкевий Л. Г. (2010). Мукачівський замок // Енциклопедія історії України : Інститут історії України НАН України. — К. : Наук. думка, 2010. — Т. 7 : Мл — О. — С. 125.
3. Знамениті замки Європи (2013), видавництво ЕКСМО.

